

BESLUT "NATURRESERVAT STADSBERGET": 1997-04-07

- Upphävande av del av naturreservatet

BESLUT "NATURRESERVAT STADSBERGET": 1972-11-27

SKÖTSELPLAN "NATURRESERVAT STADSBERGET": 1986-02-07

*****

LÄNSSTYRELSEN DALARNAS LÄN

Miljövårdsheten

Jan Larpers

BESLUT: 1997-04-07

DNR: 231-2178-97

UPPHÄVANDE AV DEL AV NATURRESERVATET STADSBERGET, HEDEMORA
KOMMUN

BESLUT

Länsstyrelsen upphäver med stöd av 12 § naturvårdslagen
mindre del av naturreservatet Stadsberget i enlighet med
detaljarta, bilaga 2.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Hedemora kommun har i skrivelse till länsstyrelsen begärt
att reservatsgränsen för naturreservatet Stadsberget ändras
i anslutning till omklädningspaviljongen vid Badelunda Is-
hall. Del av paviljongen ligger inom reservatet. Ny gräns
föreslås dras direkt nedanför Stadsbergets sluttning.

MOTIVERING TILL BESLUTET

Den nya gränsdragningen är föranledd av markbehovet för
Badelunda ishall. Den smärre omdragning av gränsen som nu
är aktuell innebär inte att väsentliga naturvärden skadas.

Stig-Åke Svenson

Jan Larpers

Bilagor:

1. Översiktskarta

2. Detaljkarta

*****

LÄNSSTYRELSEN I KOPPARBERGS LÄN
Naturvårdsenheten

BESLUT: 1972-11-27
DNR: 11.121.1795-71 (2083)

NATURRESERVAT

Med stöd av 7 § naturvårdslagen förordnar länsstyrelsen att den del av Badelundaåsen i Hedemora kommun, som angivits med röd begränsningslinje på en till ärendet hörande karta, skall vara naturreservat.

Benämning:	Naturreservatet Stadsberget
Kommun:	Hedemora
Fastigheter:	Se förteckning, bilaga 1
Markägare:	Se förteckning, bilaga 1
Areal:	48,8 ha

Beskrivning:
Hedemora tätort och trakten däromkring domineras av Stadsberget, som ger en landskapsbild av ovanligt slag i Dalarnas för övrigt storbrutna terräng.

Stadsberget har en längd av ca 1 400 meter och en bredd av 500 meter. Höjden över sedimentslätten uppgår till nästan 50 meter. Höjdskillnaden mellan bergets högsta punkt och botten i sjön Hönsan är i det närmaste 90 meter, vilket är den störta relativa höjden hos någon ås i länet. Sluttningarna är branta, medan överytan är ganska plan. I bergets norra del finns det en åtta meter djup grop, som delar upp det högsta partiet i två parallella ryggar. Både på öst- och västsluttningarna finns väl utbildade strandlinjer. Dessa förekommer dock endast på rätt höga nivåer, ingen under 132 meter över havet. Utmed Stadsbergets östra sida ligger en mossfylld åsgrav som bidrar till att framhäva dess mäktiga profil. NV om Stadsberget återfår åsen "normala proportioner". Bredden minskar till 100 - 200 meter och även höjden avtar.

SYFTE

Syftet ned reservatet är att skydda området, som har betydelse för den vetenskapliga forskningen och undervisningen samt för det rörliga friluftslivet.

FÖRESKRIFTER FÖR MARKINNEHAVARE

Det är förbjudet

- 1 att uppföra ny byggnad eller ändra befintlig sådan för att tillgodose ett väsentligen annat ändamål än tidigare,
- 2 att spränga, schakta, gräva eller bedriva täkt,
- 3 att anordna upplag,
- 4 att utföra fyllning,
- 5 att framdraga luftledningar,
- 6 att uppsätta stängsel som hindrar allmänhetens tillträde,
- 7 att kalavverka skog samt
- 8 att utnyttja marken på annat sätt än som är rådande vid reservatets avsättande.

FÖRESKRIFTER FÖR ALLMÄNHETEN

Det är förbjudet

- 1 att göra åverkan på mark eller på geologiska naturföremål,
- 2 att plocka blommor eller skada vegetationen,
- 3 att i terrängen färdas annat än till fots eller på skidor samt
- 4 att tälta eller göra upp eld på andra än härför anvisade platser.

VÅRD- OCH FÖRVALTNINGSBESTÄMMELSER

Reservatet skall förvaltas av skogsvårdsstyrelsen i samråd med Hedemora kommun och skötas i enlighet med av länsstyrelsen godkänd skötselplan.

Reservatet skall utmärkas genom förvaltarens försorg enligt statens naturvårdsverks anvisningar.

Vid den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsstyrelsens styrelse fattat beslut, har förutom föredraganden byrådirektören Björn Ströberg, även länsrådet Åke Etsare, naturvårdsdirektören Gösta Ström, förste länsassessorn Stig Holback, länsarkitekten Nils Nyberg och överlantmätaren Hans-Erik Elias närvarit.

I styrelsens beslut deltog landshövdingen samt ledamöterna Börje Andersson, Edvin Ekholm, Per Erik Granström, Holger Nordkvist, Rolf Rämgård, Stig Stefanson, Nils Steiving, Iréne Vestlund, Johan Ö Ågren och Gunnar Östling.

Besvär i jordbruksdepartementet enligt bilaga form 6 a.

Enligt länsstyrelsens beslut

Björn Ströberg

*****

LÄN 55TYREL5Eb9 Kopparbergs !än

Naturvårdsenheten

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRORD

SKÖTSELPLAN

- 1 Administrativa data, se bilaga 4
- 2 Grunden för beslutet samt föreskrifter, se bilaga 4
- 3 Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden

3.1 'Naturförhållanden

3.2 Nuvarande markanvändning

3.3 Tillgänglighet

SKÖTSELPLAN STADSBERGET

UPPRÄTTAD AV LÄNSSTYRELSEN I KOPPARBERGS LÄN
FASTSTÄLLD DEN 7 FEBRUARI 1986

*****

LÄNSSTYRELSEN I KOPPARBERGS LÄN

Naturvårdsenheten

SKÖTSELPLAN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRORD

- 1 ALLMÄN BESKRIVNING
- 1 ADMINISTRATIVA DATA, SE BILAGA 4
- 2 GRUNDEN FÖR BESLUTET SAMT FÖRESKRIFTER, SE BILAGA 4
- 3 ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN
- 3.1 Naturförhållanden
- 3.2 Nuvarande markanvändning
- 3.3 Tillgänglighet

II	PLANDEL
1	DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN
1.1	Övergripande mål
1.2	Generella riktlinjer och åtgärder
1.2.1	Hävd av skogsmark
1.2.2	Hävd av jordbruksmarken
1.3	Behandling av skötselområden
2	ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV
2.1	Övergripande mål
2.2	Riktlinjer och åtgärder
2.2.1	Tillgänglighet
2.2.2	Friluftsanordningar
2.2.3	Renhållning
2.3	Information
2.4	Utmärkning av naturvårdsobjektets gräns
3	FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN
3.1	Kostnadsfördelning

Bilagor:

- 1 Utdrag ur ekonomiska kartan 12 G Avesta 7 b med naturreservatets gränser inlagda, skala 1:10 000.
- 2 Skötselplanekarta (Indelning i skötselområden).
- 3 Dispositionsplan.
- 4 Länsstyrelsens beslut.

FÖRORD

Föreliggande skötselplan för naturreservatet Stadsberget är upprättad i mars 1982 av Hans Wennerholm på grundval av den inventering som utfördes i början av december 1981. Inventeringen redovisas separat. Viss revidering av skötselplanen har därefter skett av länsstyrelsen. En skötselplan med åtgärdsförslag har tidigare upprättats av skogsvårdsstyrelsen, vilken även vidtagit vissa skötselåtgärder i reservatet. Våren 1979 skedde bortgallring av all gran på åsens högsta delar (skötselområde 17) för att skapa ett enhetligt tallbestånd. 1978-79 skedde lövslyröjningar längs västra slutningen och viss avverkning i reservatets nordvästra delar. 1980-81 skedde efterbehandling av den nordvästra, mindre täkten genom utplaning och viss hjälpplantering. I södra delen av reservatet har lövsly- och granbuskröjningar utförts våren 1977 och hösten 1981. En minigolfbana som fanns i reservatet har flyttats.

Skötselplanen är av detaljerad typ.

Stadsbergets södra delar ligger inom inre skyddsområde för vattentäkt och hela Stadsberget ligger inom det yttre skyddsområdet.

I ALLMÄN BESKRIVNING

3 ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1 Naturförhållanden

Stadsberget är en del av den välkända Badelundaåsen. Åsformationen är här mäktig och Stadsbergets yta mäter 1.400 x 500 meter och dess högsta delar ligger cirka 50 meter över den omgivande sedimentslätten. Höjdskillnaden mellan åsens högsta delar och botten i sjön Hönsan, som är en åsgrav, är i det närmaste 90 meter, vilket är den största relativa höjden hos någon ås i länet. Stadsbergets sluttningar är relativt branta. På sluttningarnas övre delar finns tydligt markerade strandlinjer. Rullstensåsar är vattenförande p.g.a dess höga vattengenomsläpplighet. Hedemora vattentäkt ligger strax söder om reservatet. På Stadsberget finns två stycken vattenreservoarer.

Vegetationen på Stadsberget beskriver en zonerings från bergets högsta delar ner efter sluttningen till åsfoten. Denna zonerings beror främst på jordart och vattentillgång, den senare faktorn ökar ju längre ner efter sluttningen man kommer. På den torra platån dominerar tallskog med torr ristyp i fältskiktet. Ner efter sluttningen ökar gränslaget och fältskiktet övergår i frisk ristyp. Även lövträdens andel av trädsiktet ökar markant mot sluttningens nedre delar. Det är främst fråga om björk, gråal, sälg, rönn och asp men på åsens sydvästsluttning finns även inslag av ädla lövträd som ek och lönn. Båda är troligen inplanterade men har god naturlig förnyring som man troligen kan härleda till en viss sydväxtbergseffekt, här en bit norr om norrlandsgränsen och de ädla lövträdens sammanhängande utbredningsområde. Andra träd och buskar som inplanterats är: bergtall, silvergran, douglasgran, gullregn, druvfäder och snöbär. Djurlivet i området är ordinärt med däggdjur som rådjur, hare, räv samt ekorre och normal barrskogsfågelfauna.

Stadsberget är av stor betydelse för landskapsbilden i Hedemoratrakten. Dess barrskogsklädda sluttningar avviker mot sedimentslättnens monotonitet och ökar landskapsbildens variation. Speciellt gäller detta från riksväg 70, varifrån Stadsbergets skogsklädda siluett är ett påtagligt och viktigt

inslag i landskapsbilden.

3.2 Nuvarande markanvändning

Stadsberget utnyttjas intensivt som närreklamationsområde. Här finns ett stort antal stigar, ett elljusspår samt diverse andra anläggningar som bänkar, soptunnor, utedass m.m. Anläggningar och stigar utnyttjas för motion, strövning, orientering m.m.

3.3 Tillgänglighet

Stadsberget ligger i anslutning till centralorten Hedemoras centrum och kan mycket lätt nås genom att det löper vägar på ömse sidor om reservatet.

II PLANDEL

1 DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK

1.1 Övergripande mål

Den allmänna målsättningen med skötselplanen skall vara att bevara Stadsbergets nuvarande karaktär av en skogsbevuxen ås, lämplig som närreklamationsområde. Trädslagsfördelningen skall följa den naturliga zoneringsen med tallskog på åsens högsta partier och barrblandskog/granskog med lövinslag på sluttningarna. Man skall speciellt gynna lövträden, särskilt de ädla lövträden i sydväst, eftersom de ger området en mer varierad landskapsbild och gynnar flora och fauna samt att lövinslag oftast upplevs positivt av besökare.

Avverkningar (gallring och blädning) bör undvikas över större ytor. Stadsberget skall, vad gäller skötseln, främst betraktas som ett socialt reservat och skötseln bör främst gå ut på att ge besökare en strövvänlig och omväxlande natur utan omfattande ingrepp på växtligheten.

1.2 Generella riktlinjer och åtgärder

1.2.1 Hävd av skogsmark

Gallring

Konventionell 1:a-2:a gallring. Regelbunden trädställning skall undvikas träden bör stå så tätt att uppslag av ett kraftigt buskskikt hindras samtidigt som de inte får stå så tätt att konkurrens uppstår. Hellre fler lättare gallringar än en kraftig. Gallringen skall ske manuellt och virke och ris transporteras ut ur reservatet på snötäkt-tjälad mark med hjälp av häst eller snöskoter.

Röjning

Plantskogsröjning utföres på gängse sätt med motorröjsåg. Regelbundenhet vad gäller plantavstånd undviks. Röjning av

annat slag utföres även den med motorröjsåg. Röjningsvirket transporteras ut ur reservatet och brännes eller tuggas till flis. Vid återkommande röjningar av lövsly tas vid första röjningen höga stubbar, strax under nedersta gröna kvist. Detta underlättar kommande röjning.

1.2.2 Hävd av slättermark

Slätter bör ske med motorredskap under augusti månad varje år.

1.3 Behandling av skötselområden

Reservatsområdet har indelats i 23 stycken skötselområden, vilka beskrivs i texten nedan och vars avgränsning framgår av skötselområdeskartan (bilaga 2). För varje skötselområde ges nedan en beskrivning av naturförhållandena, en målsättning för skötselområdets skötsel samt de åtgärder av engångs- och underhållskaraktär som anses nödvändiga för att uppnå denna målsättning.

Skötselområde 1

Beskrivning:

Öppen gräsmark (gräsmatta) i vägkorsningen.

Målsättning:

Nuvarande gräsmattetekaraktär skall bibehållas.

Åtgärder

Engångsåtgärder: -

Underhållsåtgärder:

Gräsklippning av nuvarande omfattning skall fortsätta.

Skötselområde 2

Beskrivning:

Brant sydsluttning med stort inslag av planterade kulturväxter i buskskiktet. Trädskiktet är svagt utvecklat, i områdets kanter står enstaka medelålders tall, dessutom förekommer buskformade lönnar i sluttningen. Buskskiktet är mycket välutvecklat och består av bergtall, gullregn, snöbär och lönn.

Målsättning:

Nuvarande naturtyp med välutvecklat buskskikt av inplanterade arter skall behållas. De planterade arterna ger området en intressant särprägel.

Åtgärder

Engångsåtgärder: -

Underhållsåtgärder:

Återkommande röjning av eventuell gran- och tallinväxt i mån av behov vart 10:e år. Om kulturbuskarna skulle växa sig så höga att de allvarligt skymmer utsikten från skötselområde 3 kan försiktig nedskärning av buskarna ske.

Skötselområde 3

Beskrivning:

Öppen glänta uppe på åsen med utsikt över Hedemora och slätten. Tre bänkar finns uppställda i gläntan som saknar träd- och buskskikt. I gläntans kanter står björkar och tallar samt någon enstaka enbuske.

Målsättning:

Öppen glänta med vacker utsikt. Visst buskskikt får förekomma.

Åtgärder

Engångsåtgärder: -

Underhållsåtgärder:

Röjning av inväxande lövsly och gran- och tallbuskar vart 5:e år vid behov. Enbuskar sparas liksom rosbusken. Någon enstaka lönn-planta kan sparas om lönnslly uppträder och inte skymmer sikten.

Skötselområde 4

Beskrivning:

Två övergivna grusgropar vars halva trädbestånd utgörs av gammal tall i form av överståndare, medan resterande trädskikt domineras av lövträd och då framför allt av lönn men även asp, rönn och björk. Lövträden dominerar på grusgropens centrala, fuktiga delar där även buskskiktet är välutvecklat och artrikt. Här förekommer bl.a. asp- och lönnslly samt hallon, druvfläder, snöbär, spirea och krusbär. Fältskiktet är av högvuxen frisk ört- grästyp.

Målsättning:

Lövlund med främst lönn i trädskiktet och med välutvecklat busk- och fältskikt.

Åtgärder

Engångsåtgärder: -

Underhållsåtgärder:

Området tillåts utvecklas någorlunda fritt till lövlund. Självgallring skapar så småningom en tilltalande lönnlund. Eventuell inväxt av gran och tall skall röjas. Dessutom måste triviala lövträd som asp och björk röjas/gallras om dessa skulle hota utvecklingen mot lönnlund. De eventuella röjningar som erfordras skall ske vart 5:e år.

Skötselområde 5

Beskrivning:

Rent tallbestånd med jämnårig gammal tall och inslag av björk och rönn i områdets västra delar. Området innefattar den nuvarande vägen in i reservatet. Mindre insprängda områden avviker kraftigt från den förhärskande tallskogen, se skötselområde 4, 6, 8, 9 och 11. I områdets norra del finns den södra av de båda inhägnade vattenreservoarerna. Under tallarna finns ett svagt utvecklat buskskikt av enstaka enar och ett fältskikt av frisk ristyp. I mindre gläntor övergår ristypen i grästyp och här påträffas enstaka hallonbuskar.

Målsättning:

Behålla karaktären av gammal, gles, strövvänlig tallskog.

Åtgärder

Engångsåtgärder: -

Underhållsåtgärder: -

Skötselområde 6

Beskrivning:

Områden med inplanterad, jämnårig silvergran och douglasgran. Mindre områden med dessa trädslag förekommer även i skötselområde 10 och 16. Enstaka gamla tallar står kvar som överståndare i området. Granarna står mycket tätt, vilket medför att busk- och fältskikt är mycket dåligt utvecklade.

Målsättning:

Område med främmande barrträd och överståndare av tall men med ett mer utvecklat busk- och fältskikt. Det kan vara intressant för besökare med främmande trädslag men beståndet måste öppnas för att gynna sikten samt busk- och fältskiktet.

Åtgärder

Engångsåtgärder:

Gallring av granbestånden. Tallöverståndarna sparas.

Underhållsåtgärder:

Röjning efter gallringen av eventuellt busk uppslag under en övergångsperiod innan trädskiktet åter sluter sig.

Skötselområde 7

Beskrivning:

Gammal tallskog med relativt stort lövinslag, särskilt i området nedre delar. I områdets nordvästra del är lövträdsinslaget 40 % och då främst av sälg medan lövinslaget i övrigt utgörs av rönn, sälg, björk och asp och uppgår till högst 20 %. En är ganska vanlig i buskskiktet och i fältskiktet dominerar frisk ristyp.

Målsättning:

Gammal tallskog med relativt stort lövträdsinslag och enbuskar i buskskiktet.

Åtgärder

Engångsåtgärder: -

Underhållsåtgärder:

(Viss gallring av den yngre tall- och lövskogen närmast vägen i öster kan möjligen vara nödvändig i framtiden. Vid sådan gallring skall lövträden gynnas).

Skötselområde 8

Beskrivning:

Mindre område dominerat av lönnskog med inslag av gran samt enstaka asp och tall. Buskskikt saknas och fältskiktet utgörs av fuktig älgörtsdominerad högörtstyp.

Målsättning:

Nuvarande karaktär av lönnlund skall bibehållas.

Åtgärder

Engångsåtgärder: -

Underhållsåtgärder:

Röjning av eventuellt förekommande gran- och tallbuskar samt aspsly som kan hota lönnen. Dessa röjningar skall vara återkommande vart 5:e år i mån av behov. Lönnslund skall sparas så att återväxten tryggas, speciellt i områdets kantzoner.

Skötselområde 9

Beskrivning:

Ett mindre öppet område som används som målplats vid skid- och orienteringstävlingar. Två mindre byggnader finns i gläntan, ett tidtagarhus och en hemvärnsgård. Enstaka gamla tallar finns glest i området liksom några hallon- och snöbärsbuskar. Största delen av området är dock öppet med fältskikt av frisk grästyp.

Målsättning:

Öppen glänta att disponera för nuvarande ändamål av idrottsföreningar m.fl.

Åtgärder

Engångsåtgärder: -

Underhållsåtgärder:

Röjning av eventuell inväxt av barrbuskar och lövsly. Skötselåtgärderna bör kunna utföras av idrottsförening/kommun i samband med nödvändig skötsel och underhåll av elljusspåret.

Skötselområde 10

Beskrivning:

Område som domineras av olikåldrig granskog med inslag av främmande barrträd (douglasgran, silvergran). Dessutom finns gamla tallöverståndare och enstaka ungtallar samt någon sälg. Fältskiktet är av frisk ristyp och buskskikt saknas.

Målsättning:

Barrblandskog med inslag av främmande barrträd och lövträd.

Åtgärder

Engångsåtgärder:

Försiktig, fläckvis gallring av gran (främst de främmande inlagen) där dessa står tätt. Lövträden skall gynnas.

Underhållsåtgärder:

Återkommande röjningar av eventuellt busk uppslag vart 10:e år.

Skötselområde 11

Beskrivning:

Mindre, öppet kärr kantat av grov gammal gran i områdets norra, västra och södra delar. Även enstaka björk, tall och asp finns i kärrkanten. Själva kärret saknar trädskikt så när som på två mindre björkar. Glest lövsly förekommer i

buskskiktet och i fältskiktet dominerar fuktig gräs-örttyp.

Målsättning:

Öppet kärr med välutvecklat fältskikt och enstaka buskar, kantat av gammal granskog och lövträd.

Åtgärder

Engångsåtgärder:

Röjning av lövsly i hela området liksom eventuell förekomst av gran ute i kärret. Visst lövsly-buskskikt kan dock sparas i kärrkanten. Här skall naturligt lågvuxna buskar gynnas. De båda mindre björkarna ute i kärret kan även de sparas.

Underhållsåtgärder:

Återkommande röjningar enligt ovan vart 5:e år.

Skötselområde 12 a och b

Beskrivning:

Öppen ängsmark utan trädskikt. Bilvägen går genom områdets östra delar och är i norra ängskanten avstängd av en bom. Områdets östra delar utnyttjas som parkeringsplats. Fältskiktet är av ängskaraktär, främst frisk grästyp. Område 12 a saknar buskskikt och är en stor öppen plats (tidigare exercisplats) med en minnessten, bänkar, soptunna och utedass. I norra skogskanten står några yngre ekar.

Område 12 b har tidigare hyst en minigolfbana, här finns nu ett utedass och en scoutstuga. Det tidigare öppna området har nu börjat växa igen med ännu lågvuxet lövsly. I områdets kanter finns ekar och druvfläderbuskar samt en grupp aspar i områdets centrala del.

Målsättning:

Öppen ängsmark, delvis omgiven av ek och druvfläderbuskar. Eventuellt ek och lönnlund i framtiden.

Åtgärder

Engångsåtgärder:

Röjning av lövsly i område 12 b. Föryngring av ek och lönn, druvfläder skall dock sparas. Dessa arter skall även gynnas genom röjning av konkurrerande arter i områdets kantzoner. Den täta aspgruppen får självgallras.

Underhållsåtgärder:

Alt 1. Slåtter av hela området (12 a och b) årligen med försiktighet vad gäller ek, lönn och druvfläderföryngring.
Alt 2. Återkommande lövslyröjningar vart 5-10:e år vid

behov, med samma undantag vad gäller ek, lönn och druvfläderföryngring. För tömning av soptunna och utedass svarar kommunen.

Skötselområde 13

Beskrivning:

Sydvästsluttning med överståndare av tall och gran men med underväxt av lövträd som rönn, lönn, ek, björk, sälg, asp och gråal. Buskskiktet är välutvecklat och består av lövsly av ovan nämnda arter, även självföryngrande ek och lönn, samt druvfläder, en och hallon. Fältskiktets sammansättning växlar från frisk ristyp via frisk grästyp till frisk högörtstyp.

Målsättning:

Lövlund med stort inslag av de ädla lövträden ek och lönn samt ett välutvecklat och rikt busk- och fältskikt.

Åtgärder

Engångsåtgärder:

Röjning av gran och tall i form av buskar och underväxt. Ingen föryngring av barrträd tillåts men de nu gamla granarna och tallarna får stå kvar glest som skärm. Triviala lövträd och lövsly som konkurrerar och hämmar ek och lönn samt föryngring av dessa arter röjes. Dock ej äldre triviala lövträd om de inte direkt hotar de ädla lövträdens existens. En och druvfläder skall också sparas.

Underhållsåtgärder:

Återkommande röjningar av eventuell gran- och tallföryngring samt lövsly som hotar de ädla lövträden, i mån av behov vart 5:e-10:e år.

Skötselområde 14

Beskrivning:

Barrblandskog med lika delar gran och tall samt enstaka sälgar. Tallen förekommer som överståndare medan granen har varierande ålder. Fläckvis förekommer tät unggran. Fältskiktet är av frisk ristyp.

Målsättning:

Relativt gles barrblandskog utan buskskikt med undantag av enstaka enar.

Åtgärder

Engångsåtgärder:

Gallring av den fläckvis täta unggranskogen samt röjning av underväxt i form av gran- och tallbuskar. Enbuskar sparas.

Underhållsåtgärder:

Återkommande röjningar av gran- och tallbuskar i mån av behov vårt 10:e år. Enar skall sparas.

Skötselområde 15

Beskrivning:

Gles tallskog som nyligen utsatts för urhuggning av all granunderväxt. En tät "fröträdställning" står idag på ås-krönet. Under de glesa tallarna har kraftig tallföryngring skett, speciellt i områdets södra delar. Även lövsly av asp, rönn, sälg och björk förekommer. Fältskiktet är av torr-frisk ristyp.

Målsättning:

Ny tallskog med inslag av en äldre tallskogsgeneration och lövträd.

Åtgärder

Engångsåtgärder:

Konventionell plantskogsrojning. Vid rojningen skall även visst lövsly sparas för att senare ingå i den kommande skogs-generationen. De nu kvarstående äldre tallarna skall ingå i den nya skogs-generationen.

Underhållsåtgärder:

En 1:a röjning/2:a gallring bör vidtas efter 10-20 år. Även vid denna skall visst lövinslag (ca 20 %) sparas för att ingå i den mogna skogen.

Skötselområde 16

Beskrivning:

Området omfattar stora delar av reservatets norra delar. I hela detta område dominerar äldre tallskog med varierande graninslag både som underväxt och som granar jämnhögs med tallarna. Graninslaget varierar från att omfatta halva träd-beståndet till att endast ingå i trädskiktet i form av en-staka granunderväxt. Även lövinslaget varierar och lövträden kan i sluttningarnas nedre delar uppgå till ca 40 % men är oftast av underordnad betydelse, speciellt på åsens högsta delar där endast enstaka lövträd förekommer. De lövträd som finns i området är björk, sälg, rönn och asp av vilka björk och sälg är vanligast. Skogen är delvis gles, speciellt i områdets östra delar, och då förekommer relativt tätt busk-skikt av gran- och tallbuskar samt glest lövsly. I övrigt är

buskskiktet dåligt utvecklat men enstaka enar kan förekomma. Fältskiktet är av torr-frisk ristyp.

Målsättning:

Gles barrblandskog av nuvarande utseende med varierande gran- och lövinslag, dock utan tät barrbuskunderväxt. Lövinslaget bör vara något större än idag och de områden med täta barrbuskar/barrunderväxt som förekommer skall röjas så att ett öppnare och mer strövvänligt skötselområde erhålles.

Åtgärder

Engångsåtgärder:

Röjning och utglesning av barrbuskar och underväxt av gran och tall i hela området. Viss föryngring skall dock sparas glest liksom enbuskar. I skötselområdets högst belägna delar skall dock all underväxt och barrbuskar föjas så att sikten ut över den sänka där åsen delas i två parallella ryggar ökas. Dessutom skall underväxten här röjas så att utsikten från åsens högsta delar förbättras. Mot folkparken sparas underväxten och skyddas därmed mot insyn. Lövträd och lövungträd sparas liksom visst lövsly för att öka lövträdsinslaget.

Underhållsåtgärder:

Återkommande röjningar av barrbuskar enligt ovan vart 10:e år. Enbuskar sparas liksom unga lövträd och enstaka lövsly samt barrföryngring enligt ovan. Observera undantagen från de generella röjningsåtgärderna vad gäller området mot folkparken och för åsens högsta delar.

Skötselområde 17

Beskrivning:

Medelålders granskogssluttning med enstaka inslag av tall, sälg och rönn. Granbeståndet är nyligen blädat/gallrat och granarna står nu relativt glest. Glesa granbuskar och likaledes glest lövsly förekommer i buskskiktet. Fältskiktet är av frisk ristyp. I områdets nordöstra hörn är marken fuktig -våt och ett öppet, mindre kärr finns inom reservatsgränsen. I området närmast kärret finns ett markant inslag av lövträd som asp, björk, sälg, rönn och gråal i granskogen.

Målsättning:

Granskog av nuvarande omfattning och utseende med enstaka lövträdsinslag, främst i närheten av kärret i områdets nordöstra hörn.

Åtgärder

Engångsåtgärder: -

Underhållsåtgärder:

Eventuell framtida röjning av granbuskar om de skulle växa sig tätare i buskskiktet.

Skötselområde 18

Beskrivning:

Glänta utan trädskikt. I gläntan finns den norra vattenreservoaren för Hedemora stad i form av en öppen, gräsklädd kulle med ett pumphus. I gläntans kanter finns buskskikt av tallbuskar, björksly och sälgsly. Fältskiktet är av frisk gräs-örttyp med inslag av införd ogräsflora.

Målsättning:

Områdets nuvarande karaktär av öppen gräsklädd kulle skall bibehållas.

Åtgärder

Engångsåtgärder:

Röjning av barrbuskar och lövsly i hela området.

Underhållsåtgärder:

Återkommande röjningar enligt ovan vart 5:e år. Åtgärden bör kunna utföras av kommunen i samband med tillsyn av vattenreservoaren. Sköselförslaget kan ändras om kommunen för underhåll och drift av anläggningen behöver vidtaga andra åtgärder inom området. Detta gäller även för området omkring vattenreservoaren i skötselområde 5.

Skötselområde 19

Beskrivning:

Stor grusgrop i reservatets centrala delar. Gropens botten är träd- och buskfri. En större lagerbyggnad finns på gropens botten tillsammans med diverse annat material bl.a. betongrör. På norra och östra (delen av gropens) slänter finns gles tallföryngring. I södra slänten dominerar lövsly och unga lövträd som gråal, sälg och björk. Den västra slänten har mycket dålig tallföryngring. Fältskikt saknas nästan helt, enstaka gräs och örter förekommer dock. Annars är marken bar eller har ett markskikt av mossor och lavar.

Målsättning:

Tallskog med lövinslag och en lövlund i gropens södra delar.

Åtgärder

Engångsåtgärder:

Rivning och borttransport av byggnaderna i gropen. Även övrigt material och skräp i gropen skall transporteras bort. Gropbotten och den västra sluttningen planteras med tall.

Underhållsåtgärder:

Så småningom måste plantskogsröjning utföras. Så skall visst lövsly sparas. När lövbeståndet vuxit till sig något i gropens södra delar röjes och gallras lövträden försiktigt så att en lövlund erhålles. I lövlunden sker återkommande röjningar av eventuell graninväxt och lövsly vart 5:e år tills lövträden sluter sig och hindrar vidare slyskjutning. Eventuellt kan en slalombacke, s.k barnbacke, och en källbacke anläggas längs gropens östra slänt.

Skötselområde 20

Beskrivning:

Lövträdsdominerad skogsmark med visst tallinslag i en smal zon närmast vägen. Dominerande lövträd är gammal och medelålders asp och björk medan sälg och rönn förekommer mer sparsamt. Lövträden är vanligast i vägkanten. Även tall är ganska allmänt förekommande medan gran är mer ovanlig. I buskskiktet finns lövsly av ovan nämnda arter och gran- och tallbuskar samt enar. Fältskiktet varierar beroende på hur väl slutet trädskiktet är. I gläntor och närmast vägen är det av frisk ört-grästyp men i övrigt dominerar frisk ristyp. Längst i norr finns en mindre glänta utan träd- och buskskikt och med fältskikt av frisk grästyp med högörtsinslag.

Målsättning:

Nuvarande trädskiktssammansättning skall bibehållas med en lövträdsdominerad zon närmast vägen. Gläntan i områdets norra del skall behålla sin nuvarande karaktär.

Åtgärder

Engångsåtgärder:

Upprensning och städning av området närmast grustagen.

Underhållsåtgärder:

Återkommande röjningar av gran- och tallföryngring i lövträdsområdena. Även viss lövslyröjning kan vara nödvändig för att ge området ett mer gästvänligt intryck från vägen. Viss lövföryngring skall dock sparas främst i luckor i trädskiktet liksom enbuskarna. I gläntan i områdets norra del röjes allt buskskikt. Röjningarna bör utföras vart 5:e-10:e år. I sydligaste delen bör röjningar i buskskiktet som öppnar insynen mot grustagen undvikas.

Skötselområde 21

Beskrivning:

Homogen, tät och likåldrig medelålders tallskog. Buskskikt saknas så när som på enstaka tall- och granbuskar. Fältskiktet är av frisk ristyp.

Målsättning:

Gles strövvänlig tallskog.

Åtgärder

Engångsåtgärder:

Gallring.

Underhållsåtgärder: -

Skötselområde 22

Beskrivning:

Restskog efter tidigare avverkning/hård gallring. Glesa äldre överståndare av tall och gran har sparats liksom enstaka äldre björkar och rönnar. Dessutom förekommer yngre ojämn underväxt av björk, rönn, gran och tall. I det västra delområdet har lövslyröjning skett men nytt lövsly har nu slagit upp. Glesa gran- och tallbuskar har sparats i områdets västligaste delar. I östra delområdet finns relativt tätt lövsly och gran- och tallbuskar. Fältskiktet i bägge områdena är av frisk ristyp med inslag av hyggesflora. Grunden av ett numera rivet sommarhus finns nära vägen.

Målsättning:

Lövskog med visst barrträdsinslag och inslag av äldre träd som tillåts växa in i den nya skogsgenerationen.

Åtgärder

Engångsåtgärder:

Området utvecklas fritt under igenväxningsstadiet. De äldre träden får växa in i den nya skogsgeneration som så småningom bildas.

Underhållsåtgärder:

Röjning och gallring i uppkommen föryngring vart 10:e år efter ett inledande igenväxningsstadium tills trädskiktet är slutet och hindrar vidare slyskjutning. Vid val av trädslag skall lövträden gynnas. Regelbundenhet vid anläggandet av ett nytt trädskikt undviks. En "korridor" skall finnas, så att man från de högst belägna delarna av området har en

god överblick över landskapet. "Korridoringreppet" skall dock begränsas så att det påverkar området så lite som möjligt. På utsiktsplatsen på åskränet skall det finnas en upphuggen glänta och bänkar.

Skötselområde 23

Beskrivning:

Granskog med relativt stort tallinslag. Skogen är medelålders-gammal. I buskskiktet påträffas gran- och tallbuskar samt enstaka, mycket glest lövsly. Fältskiktet är av frisk ristyp.

Målsättning:

Barrblandskog av nuvarande utseende. Framkomligheten och överblickbarheten skall dock ökas.

Åtgärder

Engångsåtgärder:

Viss avverkning och/eller röjning av underväxt i de korridorer som omtalades i sköselförslaget för föregående skötselområde. Detta skall endast utföras om en sådan åtgärd är nödvändig för att erhålla nödvändig utsikt från övre delen av skötselområde 22. Dessutom skall röjning av alla tall- och granbuskar i området utföras.

Underhållsåtgärder:

Återkommande avverkningar i korridoren när sådan är nödvändig för utsikten. Röjning av tall- och granbuskar vart 10:e år i mån av behov.

2 ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

2.1 Övergripande mål

Planen har upprättats på basis av för naturreservatet angivna syften samt med hänsyn till de naturvärden som klarlagts genom inventeringar.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

Stigar, motionsspår/elljusspår skall ha oförändrad utformning och skötsel.

2.2.1 Tillgänglighet

Stadsberget omges av större vägar och hela ås-partiet genomkorsas av stigar, varför området är mycket lätt att nå och dessutom strövvänligt. En orienteringskarta i skala 1:5.000 med alla stigar och övriga anläggningar inlagda har upprättats över området (se bilaga 3).

2.2.2 Friluftsanordningar

Ett elljusspår löper inom naturreservatet. Bord/bänkar finns utplacerade.

2.2.3 Renhållning

En torrtoalett finns vid nuvarande P-plats. Sopställ finns vid P-platsen. Ytterligare sopställ bör utplaceras vid utsiktspunkten i söder.

2.3 Information

Ett informationsställ och några informationstavlor finns uppsatta. Två nya informationsställ samt några informationstavlor skall uppsättas.

2.4 Utmärkning av naturvårdsobjektets gräns har utförts i enlighet med SIS standard.

3 FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

3.1 Kostnadsfördelning

Naturreservatet sköts dels med statliga medel dels med kommunala medel i enlighet med följande fördelning.

Renhållning, sop- och latrintömning skall ombesörjas av Hedemora kommun i enlighet med kommunens beslut den 31 april 1978.

Hedemora kommun svarar för löpande skötseln av friluftsanordningar såsom elljusspår och dylikt samt för årlig vårstädning och slåtter inom reservatet.

Staten svarar för avverkning och röjning om medel från Länsarbetsnämnden ställs till länsstyrelsens förfogande. Om detta ej sker skall aktuell åtgärdsfinansiering diskuteras med berörd markägare.

Naturvårdsförvaltaren utför en årlig tillsyn och följer upp intensionerna i denna skötselplan. För detta bör anslås två dagsverk per år.

Eventuella intäkter skall användas för naturreservatets skötsel.